

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
do „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu
Żyrwiny

Fot. Przemysław Dyczewski.

Szypliszki, 2018 r.

mgr inż. Andrzej Urbanowicz
mgr inż. Przemysław Dyczewski

Spis treści

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	4
1.1 Informacje wstępne	4
1.2 Podstawy formalno-prawne opracowania	6
1.3 Cel i zakres merytoryczny opracowania.....	6
1.4 Powiązanie opracowania z innymi dokumentami oraz informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.....	8
2. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	11
3. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu projektu na środowisko	12
4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	13
5. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	16
5.1 Położenie fizyczno-geograficzne i administracyjne	16
5.2 Rzeźba terenu	18
5.3 Warunki klimatyczne	19
5.4 Wody powierzchniowe.....	20
5.5 Wody podziemne.....	21
5.6 Gleby	22
5.7 Kopaliny	22
5.8 Fauna i flora.....	22
5.9 Potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu .	23
6. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	25
6.1 Zanieczyszczenie powietrza	25
6.2 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych	26
6.3 Zagrożenie powodzią oraz osuwaniem się mas ziemnych	27
6.4 Gospodarka odpadami	28
6.5 Degradacja gleb	29
6.6 Hałas.....	30
6.7 Promieniowanie elektroenergetyczne.....	33
7. Charakterystyka ustaleń planu.....	34
8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	36
9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	39
10. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz	

pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy	43
10.1 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną i zwierzęta oraz krajobraz.....	43
10.2 Oddziaływanie na ludzi	44
10.3 Oddziaływanie na wodę	44
10.4 Oddziaływanie na powietrze i klimat	45
10.5 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.....	45
10.6 Oddziaływanie na zasoby naturalne	46
10.7 Oddziaływanie na zabytki	46
10.8 Oddziaływanie na dobra materialne	47
10.9 Oddziaływanie na obszary chronione w tym obszary, Natura 2000	47
10.10 Podsumowanie – matryca oddziaływań	47
11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	49
12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.....	52
13. Spis tabel	53
14. Spis rycin.....	53

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

1.1 Informacje wstępne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu Żyrwiny na terenie gminy Szypliszki.

Podstawę opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego stanowi Uchwała Nr XX/126/2016 Rady Gminy Szypliszki z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu ŻYRWINY”.

Projekt ww. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje nieruchomości położone na terenie miejscowości Żyrwiny o łącznej powierzchni około 15,10 ha., na których zlokalizowane są złoża kopalin „Żyrwiny II”, „Żyrwiny III”.

ŻYRWINY II

Wójt gminy Szypliszki decyzją nr PPZ.6220.6.2015 z dnia 22 listopada 2016 r. ustalił środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na eksploatacji kopaliny (piasku ze żwirem) ze złoża pod nazwą „Żyrwiny II” na terenie projektowanego obszaru górniczego.

Decyzją nr DIT-III.7422.2.2017 Marszałka Województwa Podlaskiego z dnia 14 marca 2017 r. została udzielona koncesja na wydobycie piasku ze żwirem ze złoża „Żyrwiny II” na działkach ewidencyjnych 172/1, 172/2, 176 oraz części działki 173 w obrębie Żyrwiny. Koncesji udzielono na okres 8 lat, tj. do 15 maja 2025 r.

Dla złoża kruszywa naturalnego „Żyrwiny II” zostały wyznaczone granice obszaru górniczego i pokrywające się z nimi granice terenu górniczego „Żyrwiny II” o powierzchni 8,22 ha.

ŻYRWINY III

Wójt gminy Szypliszki decyzją nr PPZ.6220.7.2015 z dnia 13 września 2016 r. ustalił środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na eksploatacji kopaliny (piasku ze żwirem) ze złoża pod nazwą „Żyrwiny III” na terenie projektowanego obszaru górniczego.

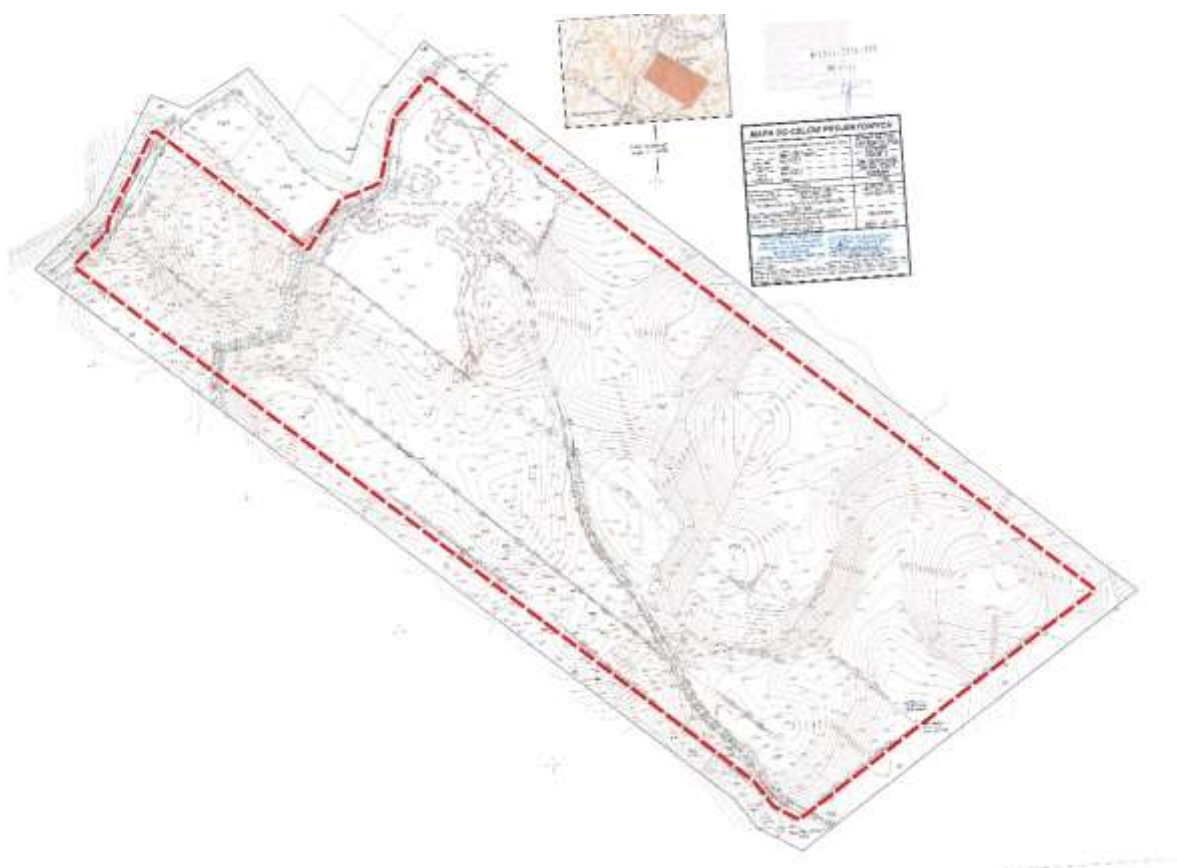
Decyzją nr DIT-III.7422.64.2016 Marszałka Województwa Podlaskiego z dnia 19 stycznia 2016 r. została udzielona koncesja na wydobycie piasku ze żwirami ze złoża „Żyrwiny III” na działkach ewidencyjnych: 143, 144, 174, 175, 177, 178 oraz części działki 173 w obrębie Żyrwiny. Koncesji udzielono na okres 15 lat, tj. do 30 września 2031 r.

Dla złoża kruszywa naturalnego „Żyrwiny III” zostały wyznaczone granice:

- obszaru górniczego i pokrywające się z nimi granice terenu górniczego „Żyrwiny III Pole A” o powierzchni 1,33 ha,
- obszaru górniczego i pokrywające się z nimi granice terenu górniczego „Żyrwiny III Pole B” o powierzchni 5,23 ha.

Obszar opracowania stanowi własność prywatną. Szczegółowy przebieg granic obszaru, dla którego sporządzono projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przedstawiono na rycinie nr 1.

Ryc. 1.1 Granice obszaru opracowania

Źródło: Opracowanie własne.

1.2 Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zgodnie z zapisami powyższej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. W myśl art. 46 ww. ustawy przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają m.in. projekty planów zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 51 ust. 1, organ opracowujący m.in. projekt planu zagospodarowania przestrzennego sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu planu miejscowego nakłada również art. 17 pkt. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W myśl tegoż artykułu wójt, burmistrz albo prezydent miasta „sporządza projekt planu miejscowego (...), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko”. Jak wynika z dalszych zapisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko podlegają zaopiniowaniu i uzgodnieniu przez instytucje i organy do tego zobligowane na mocy ww. ustawy. Zarówno prognoza jak i projekt planu, są przedmiotem społecznej oceny, tj. podlegają wyłożeniu do publicznego wglądu.

1.3 Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem sporządzania prognozy jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko przyrodnicze, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a lokalnymi uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego. W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zarówno tekst jak i rysunek, stanowiący załącznik graficzny uchwały.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. 2017, poz. 1405 z późn. zm.) prognoza oddziaływania na środowisko:

„a) zawiera:

- *informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,*
- *informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,*
- *propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,*
- *informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,*
- *streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;*
- *oświadczenie*

b) *określa, analizuje i ocenia:*

- *istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,*
- *stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,*
- *istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,*
- *cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,*
- *przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;*

c) *przedstawia:*

- *rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,*

- *biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.”*

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko (art. 52 ust. 1 ww. ustawy) muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku, Wydział Spraw Terenowych I w Suwałkach – pismem WSTI.411.1.18.2017.DKV z dnia 13.12.2017 r.,
- Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Suwałkach – pismem NZ.4462.35.2017 (uzgodnienie nr 29/U/NZ/17) z dnia 07.12.2017 r.

1.4 Powiązanie opracowania z innymi dokumentami oraz informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Na etapie opracowania prognozy oddziaływania na środowisko wykorzystano następujące materiały:

- Kondracki J., Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Opracowanie ekofizjograficzne do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu Żyrwiny,
- Decyzja nr PPZ.6220.6.2015 Wójt gminy Szypliszki z dnia 22 listopada 2016 r. ustalająca środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na eksploatacji kopaliny (piasku ze żwirem) ze złoża pod nazwą „Żyrwiny II” na terenie projektowanego obszaru górniczego,
- Decyzja nr DIT-III.7422.2.2017 Marszałka Województwa Podlaskiego z dnia 14 marca 2017 r. udzielająca koncesji na wydobycie piasku ze żwirem ze złoża „Żyrwiny II”,

- Decyzja nr PPZ.6220.7.2015 Wójt gminy Szypliszki z dnia 13 września 2016 r. ustalająca środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia polegającego na eksploatacji kopaliny (piasku ze żwirem) ze złoża pod nazwą „Żyrwiny III” na terenie projektowanego obszaru górniczego,
- Decyzja nr DIT-III.7422.64.2016 Marszałka Województwa Podlaskiego z dnia 19 stycznia 2016 r. udzielająca koncesji na wydobycie piasku ze żwirem ze złoża „Żyrwiny III” ,
- Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – złoża piasku ze żwirem „Żyrwiny II”,
- Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko – złoża piasku ze żwirem „Żyrwiny III”,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szypliszki przyjęte uchwałą Nr XIII/80/00 Rady Gminy Szypliszki z dnia 17 lutego 2000 r. w sprawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szypliszki” wraz ze zmianami wprowadzonymi uchwałą nr XIII/79/2011 Rady Gminy Szypliszki z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szypliszki,
- Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szypliszki” wynikająca ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- Uchwała nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego,
- „Raport o stanie środowiska województwa podlaskiego 2015”,
- mapa ewidencyjna,
- mapa glebowo-rolnicza,
- wizja terenowa (luty 2018 r.),
- Strony internetowe:
 - www.natura2000.gdos.gov.pl,
 - baza.pgi.gov.pl,
 - geoserwis.gdos.gov.pl,
 - geoportal.kzgw.gov.pl,
 - imgw.pl,
 - bdl.stat.gov.pl,

- bdl.lasy.gov.pl/portal.

Wizja terenowa oraz informacje uzyskane na podstawie analizy wymienionych powyżej materiałów pozwoliły na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego obszaru, m. in : rzeźby terenu, klimatu, budowy geologicznej, fauny, flory, warunków wodnych. Na podstawie pozyskanych informacji określono stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości wód, powietrza, klimatu akustycznego, zanieczyszczeń gleb. Analizie poddano również obecny stan zagospodarowania obszaru objętego projektem planu. Szczególną uwagę zwrócono na obszary cenne przyrodniczo oraz na zagadnienia związane ze znaczeniem wprowadzanych zmian na poszczególne komponenty środowiska. Przy sporządzaniu prognozy zastosowano metody opisowe i porównawcze. Dominująca była metoda opisowa polegająca na charakterystyce danego elementu środowiska przyrodniczego a następnie ocenie potencjalnego wpływu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na ten element.

2. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Skutki realizacji postanowień planu podlegać będą bieżącym pomiarom, ocenom oraz analizom wpływu na środowisko różnorodnych czynników, prowadzonym m.in. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska przez zobligowane do tego służby. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Białymstoku, Starosta Suwalski oraz Wójt Gminy Szypliszki prowadzą monitoring poszczególnych komponentów środowiska (jakość: powietrza, wód, gleb, klimatu akustycznego, pól elektromagnetycznych).

Częstotliwość oraz zakres monitoringu obejmującego pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, badania poszczególnych wskaźników zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych, a także pomiary poziomów hałasu na terenach obejmujących m.in. analizowany obszar, będą dostosowane do zakresu i częstotliwości monitoringu prowadzonego w ramach programów Państwowego Monitoringu Środowiska. Badania i pomiary prowadzone w celu określenia stanu poszczególnych komponentów środowiska prowadzone będą zgodnie z metodyką i wymogami określonymi w przepisach odrębnych.

W kontekście omawianego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, najistotniejsza będzie kontrola nad realizacją ustaleń planu.

3. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu projektu na środowisko

Obowiązek określenia transgranicznego oddziaływania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, którą sporządzono w Espoo 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r., Nr 96, poz. 1110).

Realizacja ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu Żyrwiny nie przewiduje działań mogących transgranicznie oddziaływać na środowisko. Obszar objęty projektem planu nie sąsiaduje z terytoriami innych państw. Najbliżej położoną granicą jest polsko-litewska oddalona o około 6 km od obszaru opracowania.

4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Obowiązek opracowania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i szczegółowość informacji zawartych w niniejszej prognozie zostały opracowane zgodnie z treścią art. 51. ust. 2 wymienionej ustawy i z uwzględnieniem uzgodnień odpowiednich organów administracji państwowej.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko opracowywana jest do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sporządzanego na podstawie Uchwały nr XX/126/2016 Rady Gminy Szypliszki z dnia 13 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu Żyrwiny”. Projekt ww. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje nieruchomości położone na terenie miejscowości Żyrwiny o łącznej powierzchni około 15,10 ha (działki ewidencyjne o numerach: 172/1, 172/2, 176, 173, 143, 144, 174, 175, 177, 178), na których zlokalizowane są złoża kopalin „Żyrwiny II”, „Żyrwiny III”. Analizowany obszar zlokalizowany jest w sąsiedztwie terenów rolnych i leśnych. Północną granicę stanowi rzeka Czarna, od strony południowej znajduje się eksploatowane złożo Szolątki oraz pola uprawne. Wschodnią granicę opracowania stanowią pastwiska i nieużytki, zaś zachodnią pola uprawne. Obszar położony jest poza formami ochrony przyrody i nie graniczy bezpośrednio z nimi, w tym z obszarami Natura 2000.

Decyzją nr DIT-III.7422.2.2017 Marszałka Województwa Podlaskiego z dnia 14 marca 2017 r. została udzielona koncesja na wydobycie piasku ze żwirem ze złoża „Żyrwiny II”, zaś decyzją nr DIT-III.7422.64.2016 Marszałka Województwa Podlaskiego z dnia 19 stycznia 2016 r. koncesja na wydobycie piasku ze żwirem ze złoża „Żyrwiny III”. Koncesji dla złoża Żyrwiny II udzielono na okres 8 lat, tj. do 15 maja 2025 r., natomiast dla złoża Żyrwiny III na okres 15 lat, tj. do 30 września 2031 r.

Ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przewidują przeznaczenie terenów w obrębie opracowania pod tereny eksploatacji kruszywa naturalnego (PG), teren wód powierzchniowych (WS) oraz teren istniejącej drogi publicznej (KD).

Celem niniejszej prognozy było określenie możliwych do zaistnienia skutków realizacji ustaleń planu i ich wpływu na środowisko przyrodnicze. Przedmiotem oceny prognozy były przekształcenia w sposobie zagospodarowania obszaru objętego planem oraz wprowadzone zmiany funkcji terenów. W wyniku przeprowadzonej analizy ustalono, oddziaływanie

analizowanego przedsięwzięcia na krajobraz będzie znaczące, a zmiany będą nieodwracalne. Dotychczasowy krajobraz rolniczo-leśny zmieni się na okres funkcjonowania kopalni w krajobraz kopalniany. Rzeźba terenu ulegnie całkowitemu przeobrażeniu w stosunku do pierwotnej. Powstanie wyrobisko poeksploatacyjne. Po zakończeniu eksploatacji uzyska on charakter zgodny z kierunkiem rekultywacji. W wyniku prac eksploatacyjnych dojdzie do usunięcia i zwałowania wierzchniej warstwy gleby, a wraz z nią integralnie związanej fauny i flory. Lokalizacja w granicach opracowania terenów leśnych spowoduje konieczność wyłączenia obszarów z produkcji i całkowitą rębnię drzew. W obszarze przewidzianym do eksploatacji dojdzie do czasowej likwidacji populacji mikroorganizmów, płazów, gadów, owadów oraz ssaków. Przywrócenie wartości użytkowych zmienionym siedliskom w wyniku prac rekultywacyjnych, pozwoli na częściową odbudowę siedlisk pierwotnych a także umożliwi pojawienie się nowych gatunków. Przedsięwzięcie nie będzie oddziaływało na okoliczną ludność z uwagi na jego oddalenie od zabudowy mieszkaniowej. Jedyne oddziaływanie jakie wystąpi w zakresie ludności będzie dotyczyło pracowników zakładu górniczego i wiązało się będzie z narażeniem na podniesione poziomy hałasu oraz pylenie. W granicach opracowania planu znajduje się okresowo wysychający ciek wodny (rzeka Czarna). Eksploatacja złoża nie będzie negatywnie oddziaływać na jakość i ilość jego wód z uwagi na zachowanie pasa ochronnego o szerokości 10,0 m. Oddziaływanie na wody podziemne związane będzie z ewentualną możliwością zanieczyszczenia wód w wyniku awarii sprzętu pracującego i związanego z tym wycieku substancji ropopochodnych do wód lub gruntu. Ingerencja w pierwszą warstwę wodonośną może spowodować obniżenie się swobodnego zwierciadła wody skutkujące obniżeniem poziomu wody w studniach kopanych. Planowane w granicach opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przedsięwzięcie w postaci eksploatacji złoża kopaliny nie będzie stanowić zagrożenia środowiska w aspekcie zanieczyszczenia powietrza. Nie przewiduje się nadmiernego pylenia z uwagi na fakt, że kopalina wydobywana będzie w stanie wilgotnym bądź nawodnionym. Nie przewiduje się również zmian czynników klimatycznych. Oddziaływanie na zasoby naturalne będzie wiązało się z powstaniem w budowie geologicznej luki stratygraficznej w związku z wydobywaniem kopaliny. Przedmiotowa inwestycja nie będzie miała wpływu na zabytki (brak w granicach opracowania i najbliższym sąsiedztwie) oraz dobra materialne.

Na etapie opracowania planu miejscowego oraz niniejszej prognozy przeanalizowano również możliwość rozwiązań alternatywnych. Jako jedyne rozwiązanie w przypadku wydobywania złoża kopaliny uznano zaniechanie inwestycji. Wariant ten mimo, że najkorzystniejszy dla środowiska przyrodniczego, jest niekorzystny społecznie

i ekonomicznie. Należy zauważyć, że inwestor podjął szereg starań i zobowiązań, żeby prowadzona działalność wydobywcza odniosła jak najmniejszy negatywny skutek dla środowiska przyrodniczego. Ustalenia zawarte w Projekcie zagospodarowania złoża, Planie ruchu zakładu górniczego, Decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz w ustaleniach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w sposób wystarczający chronią środowisko naturalne.

Dlatego też uznano że w przypadku eksploatacji przedmiotowego złoża, nie można rozpatrywać wariantów alternatywnych.

5. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

5.1 Położenie fizyczno-geograficzne i administracyjne

Obszar opracowania zlokalizowany jest na terenie gminy Szypliszki, w jej środkowo-wschodniej części. Obszar graniczy administracyjnie z gminą Puńsk.

Gmina Szypliszki położona jest na terenie powiatu suwalskiego w województwie podlaskim. W podziale fizyczno-geograficznym Polski według J. Kondrackiego znajduje się w:

- mezoregionie: Pojezierze Wschodniosuwalskie,
- makroregionie: Pojezierze Litewskie,
- podprovincji: Pojezierze Wschodniobałtyckie,
- prowincji: Niż Wschodniobałtycko-Białoruski,
- megaregionie: Niż Wschodnioeuropejski.

gminy Szypliszki, z dala od dużych skupisk ludzkich. Najbliższe zabudowania zlokalizowane są około 70 m na północny-wschód od złoża „Żyrwiny III”.

5.2 Rzeźba terenu

Rzeźba terenu opracowania jest urozmaicona, rzędne wahają się w przedziale około 180 m n. p. m. do około 207 m n. p. m. Jak już wspomniano we wcześniejszym rozdziale teren opracowania znajduje się w obrębie wschodniej części mikroregionu Wzgórza Jeleniewskie należącego do mezoregionu Pojezierze Wschodnio-Suwalskie. Wzgórza Jeleniewskie od wschodu graniczą z mikroregionem Pagórki Sejneńskie. Na północ w granicach mikroregionu Wzgórza Jeleniewskie znajduje się dość znaczne obniżenie, wypełnione osadami piaszczystymi, oddzielające Wzgórza Jeleniewskie od Garbu Wizajn. Druga taka bruzda ciągnie się równoległe obejmując jezioro Szelment. Bruzdy te rozcinają teren na dwa podłużne garby. Trzecia mniej wyraźna bruzda, przebiegająca południkowo od jeziora Sejwy, stanowi granicę pomiędzy Wzgórzami Jeleniewskimi a Pagórkami Sejneńskimi.

Ryc. 5.2 Rzeźba terenu w obszarze opracowania

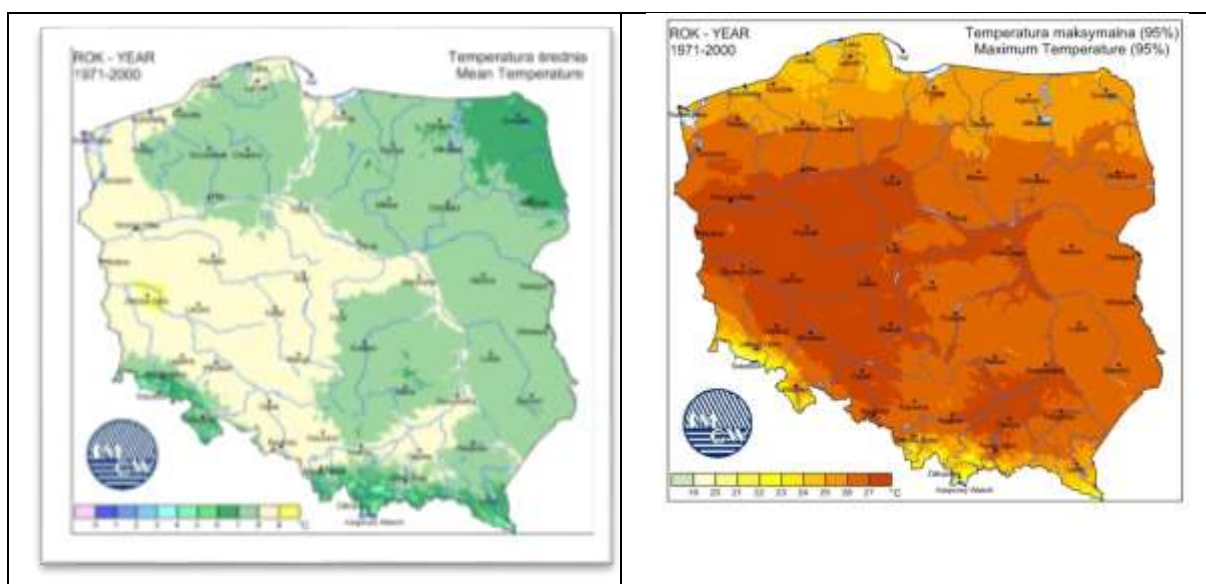

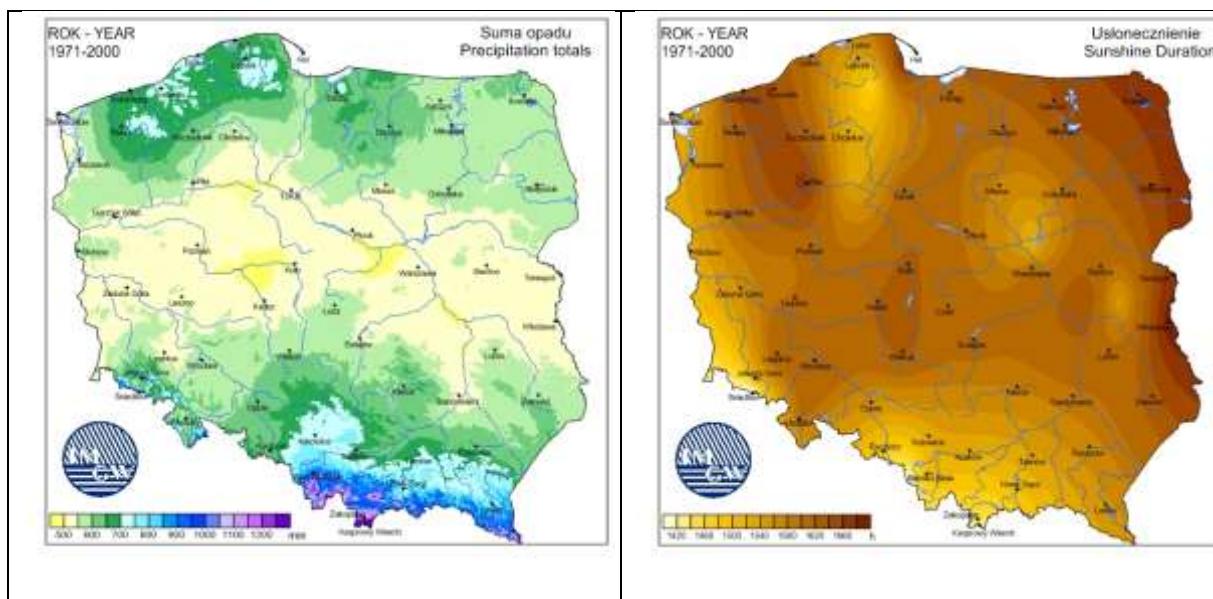
Fot. Przemysław Dyczewski.

5.3 Warunki klimatyczne

Gmina Szypliszki zlokalizowana jest w obrębie najzimniejszej dzielnicy klimatycznej w Polsce. Znaczna odległość regionu od Oceanu Atlantyckiego powoduje, dominację mas powietrza kontynentalnego oraz polarnego morskiego. Z danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej prowadzonych dla wielolecia 1971-2000 wynika, że średnia roczna temperatura powietrza dla terenu gminy wynosiła 6°C- 7°C. Maksymalna temperatura wahała się w granicach 25°C -26°C i przeciętnie w roku było około 25 dni o takiej temperaturze. Ilość dni mroźnych, tj. z temperaturą poniżej – 10°C wynosiła około 66. Przymrozki występowały średnio około 137 dni w roku. Sprawiało to, że okres wegetacyjny skrócił się do około 200 dni. Suma opadów wynosiła około 600 mm/rok. Miesiącem z największymi opadami był sierpień – 83 mm, a z najmniejszymi marzec – 27 mm. Średnia liczba dni z pokrywą śnieżną wynosiła rocznie – 101. W regionie przeważały wiatry zachodnie. Najrzadziej występują wiatry południowe. Średnia prędkość wiatru wynosi 3,6 m/s i zaliczana jest do wiatrów słabych bądź bardzo słabych. Najsilniejsze wiatry możemy zaobserwować w marcu i listopadzie, zaś najsłabsze w lecie.

Ryc. 5.3 Dane klimatyczne dla gminy Szypliszki.

Źródło: IMGW

5.4 Wody powierzchniowe

Sieć rzeczna na terenie gminy Szypliszki jest słabo rozwinięta. Pod względem położenia hydrologicznego i hydrogeologicznego gmina znajduje się w dorzeczu Niemna poprzez dwa dopływy:

- rzeka Szeszupa – zachodnia część gminy;
- rzeka Czarna Hańcza z dopływami: rzeka Maniówka, Kaletnik oraz inne bezimienne dopływy.

Ilość jezior na terenie gminy Szypliszki jest niewielka, ich zestawienie wraz z zajmowaną powierzchnią prezentuje poniższa tabela.

Tab 5.1 Wykaz jezior na terenie gminy Szypliszki.

Lp	Nazwa jeziora	Powierzchnia w ha
1	Szelment Mały	168,5
2	Grauże	20,0
3	Ingiel	16,0
4	Jodel	12,5
5	Kaletnik	12,0

Źródło: Urząd Gminy Szypliszki.

Jak widać z zamieszczonej powyżej tabeli największym jeziorem na terenie gminy jest Szelment Mały, zaliczany ze względu na pochodzenie do zbiorników polodowcowych, rynnowych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2018 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna, na terenie gminy Szypliszki zlokalizowana jest JCWP jeziornych – Szelment Mały (kod PLLW30607) o typologii 6a (jezioro o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, stratyfikowane na Nizinach Wschodniobałtycko-Białoruskich. Gmina Szypliszki znajduje się również w strefie JCWP Szelement Wielki (kod: PLLW30607) o typologii 5a (jezioro o wysokiej zawartości wapnia, o małym wypływie zlewni, stratyfikowane na Nizinach Wschodniobałtycko-Białoruskich).

Zachodnia część gminy odwadniana jest przez rzekę Szeszupkę i należy do JCWP rzecznych PLRW8000256867 - Szelmentka do granicy państwa o typologii 25 (cieki łączące jeziora).

Wschodnia część gminy odwadniana jest przez dwie JCWP rzeczne należące do zlewni Czarnej Hańczy tj.:

- PLRW800018648299 - Marychę do Marychny z jeziorem Boksze, Sejwy, Szejpiszki - o typologii 18 (potok nizinny żwirowy),
- PLRW8000 1864349 - Piertanka z Jeziorem Krzywe Wigierskie, Pierty - o typologii 18 (potok nizinny żwirowy).

Wszystkie JCWP na terenie gminy Szypliszki mają status naturalnych.

Analizowany teren miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zlokalizowany jest w znacznej odległości od jezior. Przez obszar opracowania przepływa okresowo wysychająca rzeka Marycha stanowiąca część JCWP PLRW800018648299.

5.5 Wody podziemne

Gmina Szypliszki, zgodnie z aktualnym podziałem na 172 Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd), znajduje się w JCWPd22 (kod: GW800022). Jednostka ta obejmuje swoim zasięgiem gminy: Wiżajny, Przerośl, Rutka-Tartak, Jeleniewo, Filipów, Szypliszki, Suwałki, Bakalarzewo (gm. wiejska), Puńsk, Sejny, Krasnopol, Giby, Nowinka, Płaska, Sztabin, Lipsk (obszar wiejski) oraz miasta Suwałki i Sejny.

Na terenie gminy Szypliszki, nie występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP).

5.6 Gleby

Gleby w rejonie opracowania wykształciły się przede wszystkim z utworów piaszczysto-żwirowych. Są to gleby rdzawe i gleby brunatne. Pod względem możliwości produkcyjnych, na obszarze udokumentowanego złoża „Żyrwiny III” występują gleby V i VI klasy bonitacyjnej, zaś złoża „Żyrwiny II” gleby IV, V i VI klasy bonitacyjnej..

W granicach opracowania nie występują gleby chronione.

5.7 Kopaliny

Obszar opracowania obejmuje złoża kopalin: „Żyrwiny II” oraz „Żyrwiny III”.

Złoże kruszywa naturalnego (piasek ze żwirem) „Żyrwiny II” zostało zatwierdzone Decyzją nr DIT-III.7422.2.2017 Marszałka Województwa Podlaskiego z dnia 14 marca 2017 r. Obejmuje ono działki ewidencyjne: 172/1, 172/2, 176 oraz część działki 173 o łącznej powierzchni 8,22 ha. Złoże posiada koncesję udzieloną na okres do 15 maja 2025 r.

Złoże kruszywa naturalnego (piasek ze żwirem) „Żyrwiny III” zostało zatwierdzone decyzją nr DIT-III.7422.64.2016 Marszałka Województwa Podlaskiego z dnia 19 stycznia 2016 r. Obejmuje ono działki ewidencyjne nr: 143, 144, 174, 175, 177, 178 oraz część działki 173 o łącznej powierzchni 6,56 ha. Złoże posiada koncesję udzieloną na okres 30 września 2031 r.

5.8 Fauna i flora

Teren objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego to przede wszystkim pola uprawne, pastwiska i nieużytki. Od zachodu obszar opracowania graniczy z polami uprawnymi, dalej znajduje się niewielki ciek wodny rzeka Czarna a jeszcze bardziej na zachód pastwiska i nieużytki. Wzdłuż cieku wodnego zaobserwować można topole osiki oraz olsze czarne. Wewnątrz analizowanego terenu znajduje się zadrzewienie śródpolne o powierzchni około 1,5 ha oraz niewielki las o powierzchni około 1,5 ha. Gatunkiem dominującym jest tutaj sosna zwyczajna, brzoza brodawkowata oraz świerk zwyczajny w wieku około 20-30 lat, całość uzupełniają pojedyncze dęby oraz topole. Wschodnią granicę opracowania stanowią pastwiska i nieużytki. Około 200 m na wschód zaczyna się kolejny teren leśny. Gatunkiem panującym jest tutaj świerk i brzoza w wieku około 40 lat. Skraj lasu porastają olsze czarne i sosny w wieku 30-40 lat. W runie występują takie gatunki jak: płonnik pospolity, mchy torfowce, widłak goździsty. Teren lasu jest pod silnym wpływem działalności bobrów (liczne ślady żerowania oraz żeremie bobrowe). Północną granicę stanowi wspomniana

już rzeka Czarna. Od strony południowej znajduje się eksploatowane złoża Szołtany oraz pola uprawne.

Faunę obszaru reprezentują na podstawie zaobserwowanych śladów: zające szaraki, sarny, dziki oraz bobry. Wśród ptaków zaobserwowano m. in.: szpaka, ziębę, trznadla, skowronka, bogatkę, modraszke, kosa, srokę.

Ryc. 5.4 Teren leśny w granicach opracowania planu

Fot. Przemysław Dyczewski.

5.9 Potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Analizowany obszar nie jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Opracowywany projekt ma na celu przeznaczenie terenu pod eksploatację złoża kruszywa naturalnego. W przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu w środowisku przyrodniczym nie wystąpią negatywne zmiany. Przedstawiona we wcześniejszych rozdziałach waloryzacja środowiska przyrodniczego, zagospodarowanie terenu (grunty klasy IV, V, VI), oddalenie od zabudowy mieszkaniowej przemawiają za przeznaczeniem analizowanego terenu pod eksploatację. Brak realizacji projektowanego

dokumentu będzie niekorzystny społecznie. Pozbawi dochodu gminę (wpływy z podatku), właściciela gruntów (wpływy ze sprzedaży kruszywa) oraz mieszkańców gminy (miejsca pracy).

Projekt zagospodarowania złoża „Żyrwiny II” oraz „Żyrwiny III” zawiera techniczne i technologiczne rozwiązania w sposób wystarczający zabezpieczające przed niekorzystnym oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko, co dodatkowo przemawia za podjęciem eksploatacji.

6. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Gmina Szypliszki, a co za tym idzie obszar opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie są objęte regularnymi badaniami jakości gleb, wód i powietrza, dlatego też informacje zawarte w poniższym rozdziale opierają się w znacznej mierze na danych wojewódzkich i powiatowych. W celu scharakteryzowania stanu środowiska przyrodniczego na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem przyjęto zasadę analizy danych powiatowych bądź wojewódzkich a następnie ich weryfikację na podstawie wizji terenowej.

Inwentaryzacja terenowa, wykazała że stan środowiska na przedmiotowym terenie jest dobry, co też potwierdzają wyniki raportów powiatowych i wojewódzkich.

6.1 Zanieczyszczenie powietrza

Jakość powietrza w województwie podlaskim monitoruje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Prowadzone w województwie podlaskim pomiary zanieczyszczeń powietrza wykazały, że aktualnie nie ma problemu z poziomami stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla i benzenu oraz ze stężeniami metali w pyłe zawieszonym PM10. W latach 2006–2015 r. wyniki pomiarów stężeń tych substancji osiągały niskie wartości znacznie poniżej norm dopuszczalnych, co potwierdza stosunkowo małe uprzemysłowienie województwa podlaskiego.

Pomiary wykonane przez WIOŚ wskazują na utrzymujące się na przestrzeni lat problemy z dotrzymaniem norm stężeń pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu w pyłe PM10. W okresie od 2006 do 2015 r. średnioroczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 były wysokie, chociaż nie przekraczały normy dopuszczalnej. W latach 2006–2013 najniższe stężenie zanotowano w Suwałkach. Przyczyną wysokich wartości stężeń pyłu jest niskaemisja. Jej przyczyną jest spalanie paliw stałych w piecach w indywidualnych gospodarstwach domowych.

W latach 2010–2015 odnotowano także wysokie stężenia pyłu PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. Źródłem przekroczeń tych zanieczyszczeń, podobnie jak pyłu PM10, była „emisja niska”.

Stężenia ozonu w ostatnim 10-cio leciu osiągały również wysokie wartości. Od lat notuje się dla tego zanieczyszczenia przekroczenia normy celu długoterminowego, co jest problemem, który nie dotyczy tylko województwa podlaskiego, ale również znacznej części Polski i Europy.

Małe uprzemysłowienie gminy, jej peryferyjne położenie w stosunku do dużych ośrodków miejskich powoduje, że gmina w nieznacznym stopniu jest narażona na zanieczyszczenia powietrza. Sytuacji tej sprzyja również rolniczy charakter gminy. Jakość powietrza w rejonie opracowania determinowana jest przede wszystkim emisją wynikającą z funkcjonowania gospodarstw rolnych, domowych oraz emisją substancji komunikacyjnych.

6.2 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych

Stan zanieczyszczenia wód powierzchniowych w rejonie obszaru opracowania kontrolowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku Delegatura w Suwałkach.

Podstawę oceny jakości wód powierzchniowych stanowi Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1187 ze zm.). Dokument szczegółowo określa sposób klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych i przybrzeżnych oraz sztucznych jednolitych części wód powierzchniowych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych.

Na terenie gminy Szypliszki zlokalizowane są następujące JCWP, dla których określono stan ekologiczny:

- PLLW30607 Szelment Mały w stanie dobrym;
- PLLW30606 Szelment Wielki w stanie dobrym;
- PLRW8000256867 Szelmentka do granicy państwa, w złym stanie, niezagrożonym nieosiągnięcia celów środowiskowych;
- JCWP o kodzie PLRW800018648299 Marycha od Marychny z jez. Boksze, Sejwy, Szejpizki, w złym stanie, niezagrożonym nieosiągnięcia celów środowiskowych;
- JCWP PLRW80001864349 Piertanka z jez. Krzywe Wigierskie, Pierty w stanie dobrym niezagrożonym nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Wody w badanych rzekach gminy znajdują się w stanie dobrym oraz w dwóch przypadkach w stanie złym z niezagrożonym stanem osiągnięciem celów środowiskowych. Jeziora w większości znajdują się w stanie dobrym.

Źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych w granicach zmiany studium mogą być nawozy, zarówno sztuczne jak i organiczne oraz chemiczne środki ochrony roślin stosowane w rolnictwie. Potencjalnie zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych w rejonie obszaru opracowania stanowią również ścieki sanitarne gromadzone w często nieszczelnych zbiornikach bezodpływowych (tzw. szamba). Poważne zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych na terenach wiejskich stanowią także nieprawidłowo składowane nawozy, w tym naturalne (obornik, gnojowica, gnojówka, pomiot).

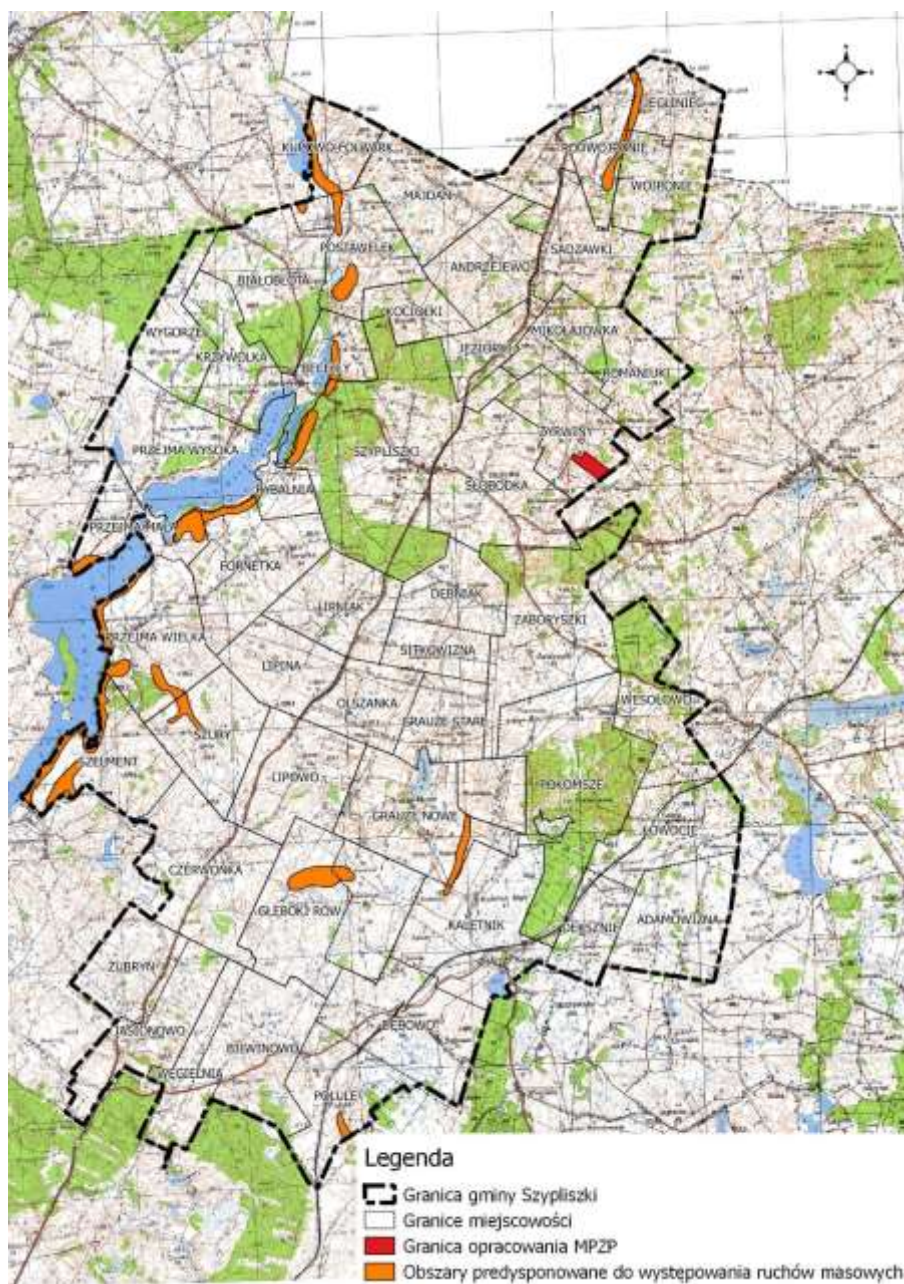
W przypadku opracowywanego planu zapewniono ochronę wód cieką Marycha poprzez wyznaczenie terenu zieleni nieurządzonej (ZN) w odległości 10m na każdą stronę od skraju cieką. Działanie takie jest zgodne z wydanymi dla przedsięwzięcia raportami oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

6.3 Zagrożenie powodzią oraz osuwaniem się mas ziemnych

Na terenie objętym opracowaniem planu, zgodnie z danymi zawartymi w „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej. Rzeka Marycha. Etap III” występują tereny na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1).

Z analizy mapy osuwisk i obszarów predysponowanych do wystąpienia ruchów masowych opublikowanej przez Państwowy Instytut Geologiczny wynika, że na terenie gminy Szypliszki zlokalizowane są obszary o predyspozycjach do występowania ruchów masowych. Obszary takie występują głównie w okolicach jeziora Szelement Mały i Szelement Wielki.

Ryc. 6.1 Lokalizacja obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych na terenie gminy Szypliszki

Źródło: Opracowanie własne.

6.4 Gospodarka odpadami

Pod względem gospodarki odpadami należy stwierdzić, że teren jest praktycznie czysty z uwagi na aktualny brak zainwestowania w jego obszarze. Pojawiające się w jego granicach zanieczyszczenia traktowane są zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami z zakresu gospodarki odpadami.

Obecnie system gospodarki odpadami sterowany jest z szczebla wojewódzkiego. Sejmik Województwa Podlaskiego Uchwałą Nr XXXII/280/16 z dnia 19 grudnia 2016 r.

przyjął „Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022”. Przedmiotowy plan reguluje zasady gospodarki odpadami na terenie województwa podlaskiego.

Powyższy plan zakłada podział województwa na regiony. Gmina Szypliszki została przyporządkowana do regionu północnego. Region obejmuje 34 gminy zamieszkałe przez 278 637 osób. W regionie znajdują się wydzielone obszary: Koszarówka oraz ZUOK w Suwałkach. Gminy znajdujące się w wymienionych obszarach, kierują odpady do ZZO Koszarówka i ZUOK w Suwałkach.

Odpady z terenu objętego opracowaniem planu kierowane są do ZUOK w Suwałkach. Należy zauważyć iż ilość tych odpadów jest nieznaczna gdyż teren jest praktycznie niezagospodarowany i nieużytkowany.

6.5 Degradacja gleb

Jak wynika z przeprowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku „Raportu o stanie środowiska województwa podlaskiego 2015”, rolnicza przestrzeń produkcyjna województwa podlaskiego charakteryzują się niską przeciętną jakością gleb.

Gleby na terenie gminy Szypliszki narażone są na degradację w związku z rozwojem rolnictwa i sieci osadniczej. Ulegają one degradacji chemicznej i fizycznej. Jakość i stan gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych (np. odwadnianie bagien, wypalanie traw, niewłaściwe stosowanie nawozów sztucznych, itp.). Do najbardziej narażonych obszarów na terenie gminy można zaliczyć:

- odcinki dróg o dużym natężeniu ruchu (droga krajowa i wojewódzka),
- obszary związane z wydobywaniem kopalin,
- obszary użytkowane rolniczo,
- obszary zajmowane pod zabudowę.

W przypadku rolnictwa degradacja gleb najczęściej jest powiązana z niewłaściwym nawożeniem mineralnym i organicznym, nieprawidłową uprawą, likwidacją zadrzewień śródpolnych. Dużym problemem są także zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest przede wszystkim transport drogowy. Z komunikacją samochodową związane są także zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg

powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu. Warunki atmosferyczne oraz rzeźba terenu dodatkowo przyczyniają się do zwiększenia degradacji.

Obecnie gleby z obszaru opracowania podlegają degradacji związanej z rolniczym użytkowaniem terenu.

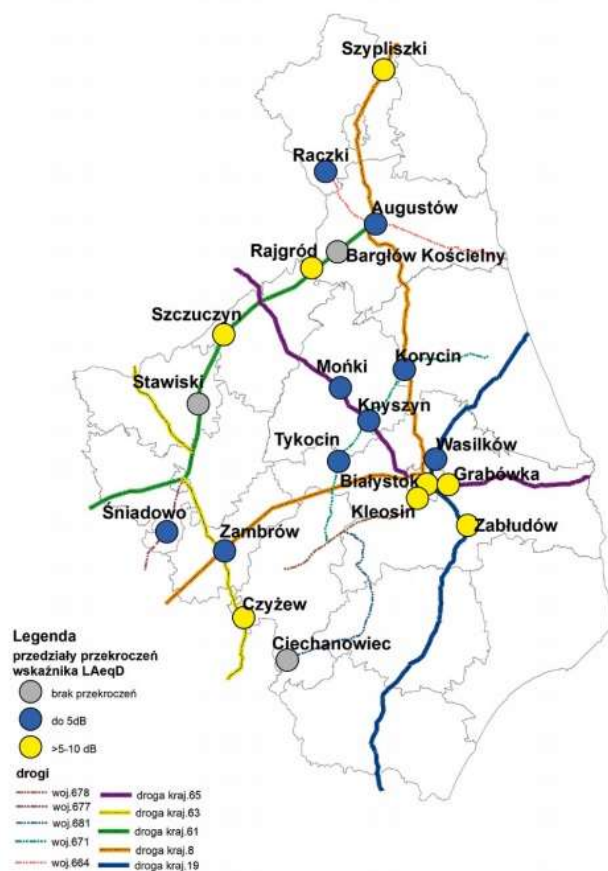
6.6 Hałas

Hałas zaliczany jest do najbardziej uciążliwych zagrożeń w środowisku, jest on czynnikiem stresogennym i stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Jako zanieczyszczenie środowiska jest czynnikiem w bardzo dużym stopniu wpływającym na jakość warunków zamieszkania i wypoczynku człowieka. Wpływa również negatywnie na środowisko przyrodnicze poprzez zmniejszenie bądź utratę walorów terenów chronionych i rekreacyjnych, zmienia też zachowania ptaków i innych zwierząt.

Do głównych źródeł hałasu powodujących zwiększenie uciążliwości akustycznej w środowisku na terenie województwa podlaskiego należą: ruch drogowy, kolejowy oraz zakłady przemysłowe.

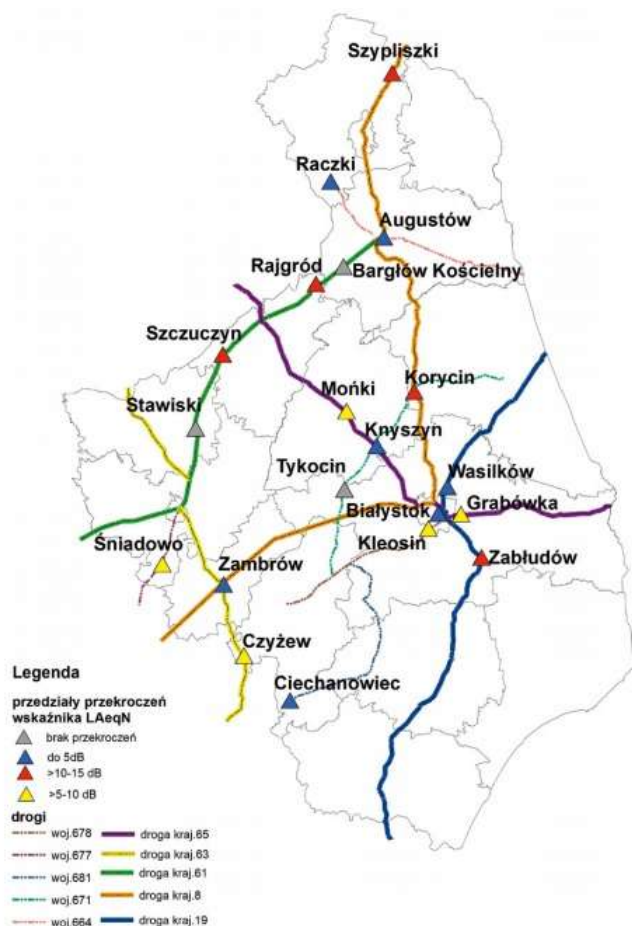
W latach 2013–2015 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku wykonywał pomiary hałasu, w ramach realizacji zadań „Programu Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2013–2015”, których celem było określenie uciążliwości akustycznej dróg. Na terenie gminy Szypliszki badania prowadzone były przy drodze krajowej nr 8 w Szypliszkach, wykazując nieznaczne przekroczenie norm.

Ryc. 6.2 Przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu w punktach pomiarowych monitoringu hałasu (2013–2015) dla wskaźnika krótkookresowego LAeqD

Źródło: „Raport o stanie środowiska województwa podlaskiego 2015”

Ryc. 6.3 Przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu w punktach pomiarowych monitoringu hałasu (2013–2015) dla wskaźnika krótkookresowego LAeqN

Źródło: „Raport o stanie środowiska województwa podlaskiego 2015”

Szacuje się, że na terenie gminy Szypliszki przekroczenia norm hałasu, poza wspomnianą drogą krajową, praktycznie nie występują. A jeśli się pojawią to ich charakter jest incydentalny i krótkotrwały odczuwalny w skali mikro.

W sąsiedztwie obszaru opracowania występuje hałas o charakterze przemysłowym spowodowany trwającymi pracami eksploatacyjnymi złoża „Szołtany VII” (prace wydobywcze, transport). Stan akustyczny środowiska jest dodatkowo determinowany hałasem od pojazdów i maszyn rolniczych.

6.7 Promieniowanie elektroenergetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne jest to emisja energii elektromagnetycznej, pod postacią pól elektromagnetycznych, wywołana zmianami ładunków elektrycznych w układach materialnych. Głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego są:

- linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- nadajniki radiowe oraz CB-radio,
- urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- sprzęty gospodarstwa domowego (np. kuchenki mikrofalowe).

Spośród wyżej wymienionych emitatorów promieniowania elektromagnetycznego w obszarze opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie występuje żadne.

7. Charakterystyka ustaleń planu

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ustalono następujące przeznaczenia terenów.

Tereny eksploatacji i przetwórstwa kruszywa naturalnego – 1 PG, 2 PG

- W ramach przeznaczenia podstawowego ustalono eksploatację kruszywa naturalnego i wstępną obróbkę oraz produkcję i kruszenie betonu.
- Wydobywanie kruszywa na terenach 1PG, 2 PG odbywać się może wyłącznie na podstawie koncesji, o której mowa w przepisach prawa geologicznego i górniczego.
- Na terenach 1PG, 2 PG obowiązują przepisy prawa geologicznego i górniczego, w tym zasady eksploatacji złoża określone w projekcie zagospodarowania złoża oraz planie ruchu zakładu górniczego.
- Ustalono warunki i sposób zagospodarowania mas ziemnych usuwanych w związku z wydobywaniem kopalin ze złoża:
 - masy ziemne powstałe w wyniku działalności górniczej należy gromadzić w obrębie terenu;
 - masy ziemne należy zagospodarować wykorzystując je do rekultywacji terenów przekształconych w wyniku działalności górniczej, poprzez właściwe kształtowanie skarp i zboczy oraz ich stosowne umocnienie;
 - dopuszcza się inny sposób zagospodarowania mas ziemnych pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi;
 - dopuszcza się wykorzystanie do rekultywacji terenu mas ziemnych bez zanieczyszczeń antropogenicznych, pochodzących z terenu nie objętego planem.
- Wyrobiska po eksploatacji kruszywa nie mogą służyć do składowania odpadów, za wyjątkiem naturalnych mas ziemnych, powstałych w wyniku działalności górniczej, będących nadkładem nad złożem lub piaskiem odsiewkowym z uszlachetniania kruszywa.
- Ustalono możliwość lokalizacji tymczasowych obiektów budowlanych i liniowych związanych z prowadzeniem działalności górniczej:
 - budynki administracyjno-socjalne kopalni wraz z dojazdami i miejscami postojowymi;
 - place oraz parkingi na sprzęt i samochody;
 - zaplecze techniczne i urządzenia technologiczne dla potrzeb wydobycia i sortowania kopaliny;

- sieci i urządzenia infrastruktury technicznej w zależności od potrzeb funkcjonowania zakładu.
- Ustalono możliwość lokalizacji tymczasowych obiektów budowlanych i liniowych związanych z prowadzeniem działalności przetwórczej, w tym silosy i węzły betoniarskie.
- Dla terenów eksploatacji i przetwórstwa kruszywa naturalnego określono następujące warunki zabudowy i zagospodarowania:
 - ewentualną zabudowę przewiduje się jako tymczasową – do użytkowania w okresie eksploatacji złoża (zabudowa zaplecza administracyjno-socjalnego o prostej formie i konstrukcji, o wysokości jednej kondygnacji nadziemnej, zabudowa zaplecza technicznego w zależności od potrzeb technologicznych);
 - eksploatację kopaliny należy prowadzić zgodnie z projektem zagospodarowania złoża i planami ruchu kopalni sporządzonymi na podstawie przepisów odrębnych;
 - prowadzone prace wydobywcze powinny zapewnić stabilność gruntu.
- Ustalono zasady rekultywacji terenu:
 - teren 1PG, 2 PG po zakończeniu eksploatacji kruszywa będzie podlegać rekultywacji w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
 - likwidację wyrobisk i rekultywację terenu poeksploatacyjnego należy prowadzić na podstawie decyzji właściwego starosty, stosownie do wymagań przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Tereny zieleni nieurządzonej – 1 ZN, 2 ZN

- tereny oznaczone symbolami 1 ZN i 2 ZN stanowią zieleń nadbrzeżną, która podlega ochronie i winna pozostać w stanie naturalnym.
- na terenach oznaczonych symbolami 1 ZN i 2 ZN zakazuje się wznoszenia zabudowy oraz realizacji infrastruktury technicznej i drogowej.

Teren wód powierzchniowych - 1WS

- Teren wód powierzchniowych stanowi koryto rzeki Marycha (rzeka okresowo sucha).
- Zasada zagospodarowania terenu - pozostawienie w dotychczasowym stanie zagospodarowania.

Teren istniejącej drogi publicznej (nr 101625B) - 1 KD.

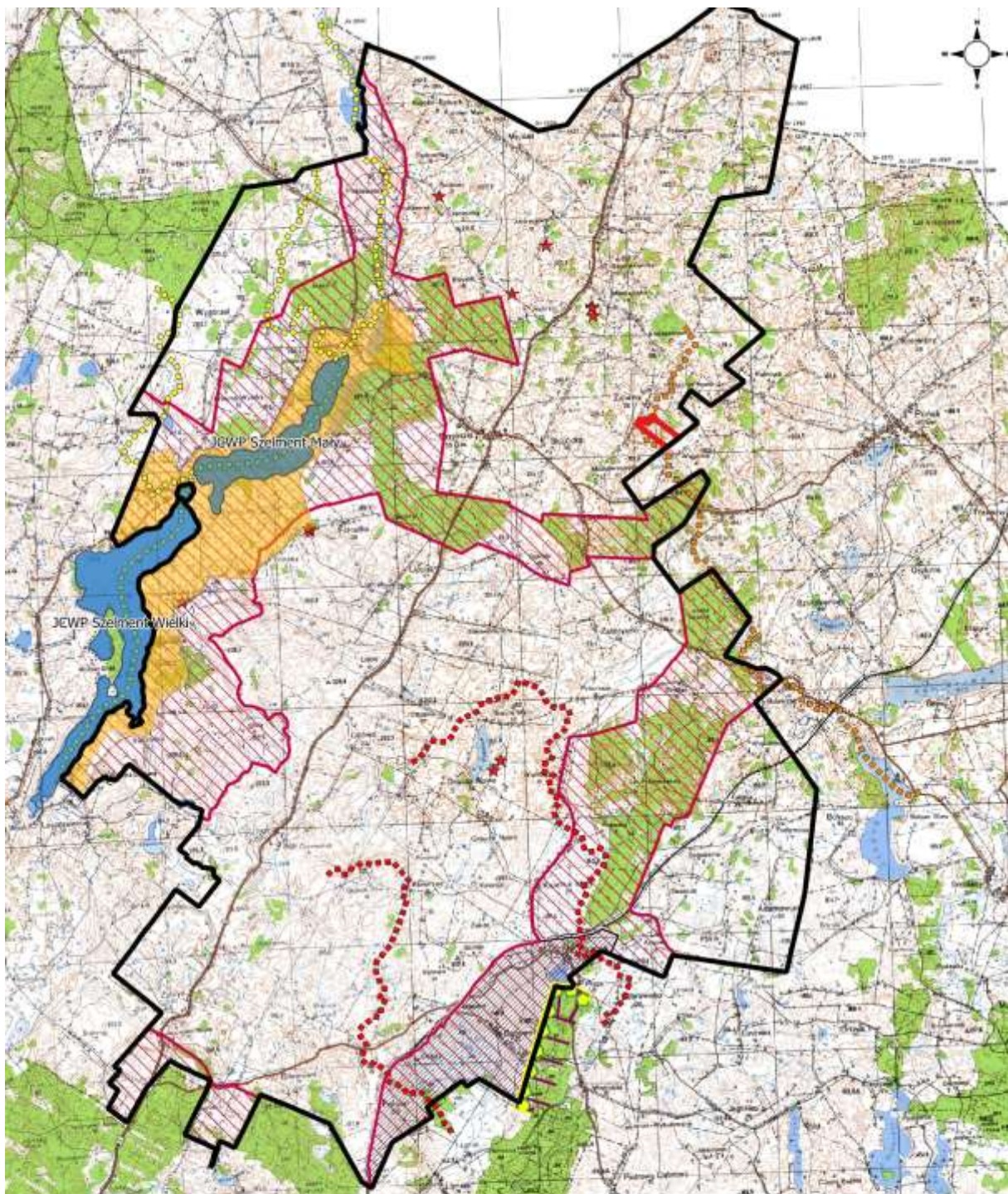
8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Na terenie gminy Szypliszki występują, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”,
- Natura 2000 „Jeleniewo”,
- 11 pomników przyrody
- Otulina Wigierskiego Parku Narodowego.

Z gminą Szypliszki graniczy Wigierski Park Narodowy oraz obszar Natura 2000 „Puszcza Augustowska”. Obie formy ochrony przyrody są w znacznej odległości od obszaru opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ryc. 8.1 Formy ochrony przyrody na terenie gminy Szypliszki

Legenda

	Granica gminy Szypliszki		Granica Obszaru Natura 2000 "Puszcza Augustowska"
	Granica opracowania MPZP		Pomniki przyrody
	Granica Wigierskiego Parku Narodowego		JCWP jeziorne
	Otulina Wigierskiego Parku Narodowego		JCWP Piertanka z jez. Krzywe Wigierskie, Pierty
	Obszar Natura 2000 "Jeleniewo"		JCWP Marycha do Marychny z jez. Boksze, Sejwy, Szejpisk
	OCHK Pojezierze Północnej Suwalszczyzny		JCWP Szelmentka do granicy państwa

Źródło: Opracowanie własne.

Analizowany obszar nie znajduje się, ani w zasięgu, jak i w bezpośrednim sąsiedztwie wymienionych powyżej obszarów podlegających ochronie prawnej.

Odległość od obszarów chronionych, rodzaj i skala emisji oraz jej lokalizacja, powodują, że eksploatacja złoża piasku ze żwirem „Żyrwiny III” i „Żyrwiny II”, będącego przedmiotem niniejszego opracowania, nie będzie uciążliwa dla flory i fauny obszarów chronionych.

9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Wejście Polski do struktur Unii Europejskiej nałożyło na kraj nowe obowiązki, wynikające z konieczności dostosowania polskiego prawa do regulacji unijnych. Wraz z Traktatem z Maastricht, ochrona środowiska, włączona została przez państwa wspólnotowe do spisu ich stałych zadań, dla których określono cele działań zapobiegawczych i regulujących. Aktualnie prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska liczy sobie kilkaset aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia. Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska należą m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, ochrona bioróżnorodności, racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych.

Na szczeblu krajowym cele ochrony środowiska ustanawia strategiczny dokument rządowy jakim jest Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Potrzebę ochrony środowiska w swych zapisach zawiera również Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. Artykuł 5 Konstytucji mówi *„Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.”* W artykule 74 widnieją zaś następujące zapisy:

1. *„Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.*
2. *Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych.*
3. *Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.*
4. *Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.”*

„Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 r.” opracowana została przez Radę Ministrów i przyjęta uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polski z dnia 22 maja 2009 r. Określa ona cele średniookresowe, jakie należy osiągnąć w zakresie ochrony środowiska do 2016 r.:

- „uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych – głównym celem strategicznym jest doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględnione w ostatecznych wersjach tych dokumentów;
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska – głównym celem jest uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego. Działania te powinny objąć pełną internalizację kosztów zewnętrznych związanych z presją na środowisko;
- zarządzenia środowiskowe – celem podstawowym jest jak najszersze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie;
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska – głównym celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”, prowadzącą do:
 - proekologicznych zachowań konsumenckich,
 - pro środowiskowych nawyków i pobudzania odpowiedzialności za stan środowiska,
 - organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska, uczestniczenia w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska;
- rozwój badań i postęp techniczny – głównym celem jest zwiększenie roli polskich placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnovazione w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska;
- odpowiedzialność za szkody w środowisku – celem polityki ekologicznych jest stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody. W przypadku wystąpienia szkody w środowisku koszty naprawy muszą w pełni ponieść jej sprawcy;
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym – w perspektywie średniookresowej jest konieczne przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.”

Na szczeblu wojewódzkim dokumentem regulującym zagadnienia ochrony środowiska jest Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2022 z perspektywą do 2024 r. Zawiera on opis uwarunkowań zewnętrznych wynikających z polityki ekologicznej państwa oraz zapisy dotyczące ochrony środowiska zawarte w uchwalonych przez Sejmik Województwa dokumentach, strategiach i programach. Dokument zawiera opis województwa podlaskiego, a także cele ochrony środowiska.

Celami długoterminowymi ochrony środowiska na terenie województwa podlaskiego są:

1. Ochrona klimatu i jakość powietrza:

- Spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza
- Poprawa efektywności energetycznej
- Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, jako działania adaptacyjne do zmian klimatu

2. Zagrożenia hałasem

- Ograniczenie emisji hałasu

3. Pola elektromagnetyczne

- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

4. Gospodarowanie wodami

- Ograniczenie ryzyka powodziowego i przeciwdziałanie suszy i deficytowi wody, jako adaptacja do zmieniających się warunków klimatycznych

5. Gospodarka wodno-ściekowa

- Racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych

6. Zasoby geologiczne

- Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin

7. Gleby

- Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi

8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

- Racjonalne gospodarowanie odpadami

9. Zasoby przyrodnicze

- Zachowanie różnorodności biologicznej, poprzez przywracanie/utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków
- Adaptacja do zmian klimatów zakresie zasobów przyrodniczych
- Ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego
- Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i zainteresowania środowiskiem przyrodniczym

10. Zagrożenia poważnymi awariami

- Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym
- Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego
- Monitoring obszarów zagrożonych występowaniem poważnych awarii.

10. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy

10.1 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, szatę roślinną i zwierzęta oraz krajobraz

Obszar opracowania położony jest poza formami ochrony przyrody wnioskującymi z zapisów Ustawy o ochronie przyrody. W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru nie występują również parki narodowe, leśne kompleksy promocyjne, obszary ochrony uzdrowiskowej. W granicach planu nie stwierdzono występowania siedlisk gatunków chronionych.

Teren objęty opracowaniem to w większości grunty rolne oraz leśne. Eksploatacja złoża kruszywa spowoduje konieczność usunięcia i zwałowania wierzchniej warstwy gleby, a wraz z nią integralnie związanej fauny i flory. Lokalizacja w granicach opracowania terenów leśnych oraz zamierzenia co do wydobycia złoża spod nich spowoduje konieczność wyłączenia obszarów z produkcji leśnej (wycinka lasu). W obszarze przewidzianym do eksploatacji dojdzie do czasowej likwidacji populacji mikroorganizmów, płazów, gadów, owadów oraz ssaków. Przywrócenie wartości użytkowych zmienionym siedliskom w wyniku prac rekultywacyjnych, pozwoli na częściową odbudowę siedlisk pierwotnych a także umożliwi pojawienie się nowych gatunków.

Oddziaływanie prac wydobywczych na środowisko przyrodnicze będzie miało zróżnicowany charakter. Na etapie prowadzenia działalności wydobywczej będą to oddziaływania bezpośrednie, krótkoterminowe i negatywne. Po zakończonej eksploatacji oddziaływanie będzie bezpośrednie i pośrednie, stałe, pozytywne i odwracalne.

Oddziaływanie analizowanego przedsięwzięcia na krajobraz będzie znaczące, a zmiany będą nieodwracalne. Dotychczasowy krajobraz rolniczo-leśny zmieni się na okres funkcjonowania kopalni w krajobraz kopalniany. Po zakończeniu eksploatacji uzyska on charakter zgodny z kierunkiem rekultywacji.

10.2 Oddziaływanie na ludzi

Oddziaływanie przedsięwzięcia na ludzi będzie dotyczyło przede wszystkim pracowników zatrudnionych przy wydobywaniu. W związku z prowadzonymi pracami eksploatacyjnymi nastąpi pogorszenie warunków akustycznych oraz zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w wyniku prac sprzętu wydobywczego oraz środków transportu. Największe natężenie hałasu i emisji zanieczyszczeń będzie miało miejsce w obrębie kopalni. Oddziaływanie to ustąpi po zakończeniu wydobywania. Oddziaływanie na ludzi w przypadku eksploatacji kopalni wiąże się z potencjalnymi zagrożeniami dla zdrowia personelu pracującego przy wydobywaniu. Należy zauważyć, że zaprojektowane rozwiązania techniczne i technologiczne są nowoczesne i posiadają certyfikaty bezpieczeństwa. Eksploatacja złoża będzie prowadzona zgodnie z przepisami, przez osoby uprawnione i nie będzie stanowiła zagrożenia dla interesów osób trzecich oraz dla pracowników.

Nie przewiduje się oddziaływania przedsięwzięcia na zamieszkałą ludność, z uwagi na oddalenie terenu wydobywania od zabudowy mieszkaniowej.

10.3 Oddziaływanie na wodę

W granicach opracowania planu znajduje się okresowo wysychający ciek wodny, Marycha. Eksploatacja złoża nie będzie negatywnie oddziaływać na jakość i ilość jego wód z uwagi na zachowanie pasa ochronnego o szerokości 10,0 m. Zwierciadło wody nawiercone otworami badawczymi nie ma więzi hydraulicznej z wodami cieku. Marycha stanowi część JCWP Marycha do Marychny z jeziorem Boksze, Sejwy, Szejpizki. Ocenia się, że nie istnieje ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych przewidzianych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Niemna”.

Oddziaływanie na wody podziemne związane będzie z ewentualną możliwością zanieczyszczenia wód w wyniku awarii sprzętu pracującego i związanego z tym wycieku substancji ropopochodnych do wód lub gruntu.

Zgodnie z założeniami do *Projektu zagospodarowania złoża*, projektowana eksploatacja kopaliny zapewni w pełni ochronę dla wód podziemnych, przy zachowaniu wymogów i przepisów ochrony środowiska, przepisów przeciwpożarowych oraz prowadzeniu eksploatacji sprzętu zgodnie z instrukcjami techniczno-ruchowymi, które znajdują się na wyposażeniu każdego urządzenia mechanicznego.

10.4 Oddziaływanie na powietrze i klimat

Planowane w granicach opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przedsięwzięcie w postaci eksploatacji złoża kopaliny nie będzie stanowiło zagrożenia środowiska w aspekcie zanieczyszczenia powietrza. Nie przewiduje się nadmiernego pylenia z uwagi na fakt, że kopalina wydobywana będzie w stanie wilgotnym bądź nawodnionym. Obecność pyłów w powietrzu ograniczy się do terenu położonego w najbliższym sąsiedztwie wyrobiska kopaliny. Aby ograniczyć nadmierne pylenie w dni upalne i bezdeszczowe hałdy wydobytego kruszywa oraz drogi o nawierzchni żwirowej będą zraszane. W przypadku wystąpienia oddziaływania będzie ono miejscowe i chwilowe. Poza chwilowym pogorszeniem warunków aerosanitarnych nie przewiduje się zmian czynników klimatycznych.

10.5 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Prowadzenie odkrywkowej eksploatacji złoża kruszywa spowoduje trwałe przekształcenie powierzchni terenów. W wyniku eksploatacji wierzchnia warstwa gleby zostanie całkowicie zniszczona. Gleba i podglebie zostaną z omawianego obszaru mechanicznie usunięte i złożone na wyznaczonych w Projekcie zagospodarowania złoża zwałowiskach. Rzeźba terenu ulegnie całkowitemu przeobrażeniu w stosunku do pierwotnej. Powstanie wyrobisko poeksploatacyjne.

Po zakończonej eksploatacji w obrębie wyrobiska przeprowadzone będą prace rekultywacyjne polegające na wyprofilowaniu i złagodzeniu jego ścian oraz odpowiednie zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych.. Nastąpi odtwarzanie powierzchni terenu oraz poprzez prowadzone zabiegi agrotechniczne - odtwarzanie profilu glebowego. Działania te będą korzystne dla środowiska przyrodniczego.

Ryc. 10.1 Krajobraz kopalniany

Fot. Przemysław Dyczewski

10.6 Oddziaływanie na zasoby naturalne

W związku z wydobyciem złoża kopaliny w budowie geologicznej terenu powstanie luka stratygraficzna.

Oddziaływanie przedsięwzięcia na zasoby naturalne będzie miało charakter: bezpośredni, stały, nieodwracalny i negatywny.

10.7 Oddziaływanie na zabytki

Na terenie objętym projektem planu nie występują obiekty i dobra kultury objęte ochroną konserwatorską w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, jak również nie występują udokumentowane stanowiska archeologiczne. Nie przewiduje się zatem występowania jakichkolwiek oddziaływań w tym zakresie.

10.8 Oddziaływanie na dobra materialne

Realizacja ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego będzie miała miejsce w obrębie działek, do których inwestor posiada prawo do dysponowania. Wszelkie prace prowadzone będą pod nadzorem górniczym i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W związku z powyższym zarówno na etapie eksploatacji jak i rekultywacji nie przewiduje się wystąpienia szkodliwego wpływu na dobra materialne znajdujące się w otoczeniu obszaru objętego miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

10.9 Oddziaływanie na obszary chronione w tym obszary, Natura 2000

Obszar opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zlokalizowany jest poza terenami objętymi prawnymi formami ochrony przyrody i z takowymi nie graniczy. W związku z powyższym, biorąc pod uwagę odległość (około 4 km), nie przewiduje się negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 „Jeleniewo” oraz innych obszarów objętych formami ochrony przyrody na terenie gminy Szypliszki.

10.10 Podsumowanie – matryca oddziaływań

W celu zobrazowania opisanych powyżej oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego stworzona została matryca oddziaływań. W matrycy tej, poszczególne rodzaje oddziaływań skonfrontowano z istotnymi komponentami środowiska przyrodniczego. W przypadku oddziaływań: bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych, określono występowanie oddziaływania lub jego brak. W przypadku tego czy oddziaływanie jest pozytywne czy negatywne, znaki „+/-”, stanowią o jego charakterze.

Tab 10.1 Matryca oddziaływań

		Element środowiska													
		Bioróżnorodność	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	NATURA 2000
Oddziaływanie	Bezpośrednie	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	-	-
	Pośrednie	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	-	-
	Wtórne	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	-	-
	Skumulowane	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-
	Krótkoterminowe	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-
	Średnioterminowe	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-	-	-
	Długoterminowe	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	-	-
	Stałe	+	-	+	+	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-
	Chwilowe	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	-	-
	Pozytywne	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
	Negatywne	+	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne.

11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Tworzenie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oparte jest o zasadę zrównoważonego rozwoju. Dlatego też w jego treści wprowadza się rozwiązania najbardziej korzystne dla istniejącego na analizowanym obszarze środowiska przyrodniczego, kulturowego, a także dla mieszkańców.

Negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze w ocenianym mpzp zostało ograniczone przez następujące ustalenia, zawarte w rozdziale 3 „Ustalenia dotyczące zasad ochrony i kształtowania środowiska, przyrody i krajobrazu”:

- Działalność związana z eksploatacją złóż nie może powodować ponadnormatywnych obciążeń środowiska uciążliwościami w zakresie hałasu, wibracji, emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych, promieniowania elektromagnetycznego poza terenem eksploatacji kruszywa naturalnego,
- Wydobywanie kruszywa powinno odbywać się przy zachowaniu naturalnego poziomu wody gruntowej,
- Działalność gospodarcza powinna być prowadzona w taki sposób, aby nie pogorszyć jakości wód,
- Działania związane z eksploatacją złoża nie mogą ingerować w rzekę Czarną oraz roślinność nadbrzeżną.

Dodatkowo w ustaleniach szczegółowych dla terenów o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania (rozdział 11), zapisano:

- Wydobywanie kruszywa na terenach 1 PG, 2 PG odbywać się może wyłącznie na podstawie koncesji, o której mowa w przepisach prawa geologicznego i górniczego.
- Na terenach 1 PG, 2 PG obowiązują przepisy prawa geologicznego i górniczego, w tym zasady eksploatacji złoża określone w projekcie zagospodarowania złoża oraz planie ruchu zakładu górniczego.
- Szerokość pasów ochronnych – zgodnie z przepisami odrębnymi.
- Ustala się poniższe warunki i sposób zagospodarowania mas ziemnych usuwanych w związku z wydobywaniem kopalin ze złoża:

- masy ziemne powstałe w wyniku działalności górniczej należy gromadzić w obrębie terenu;
- masy ziemne należy zagospodarować wykorzystując je do rekultywacji terenów przekształconych w wyniku działalności górniczej, poprzez właściwe kształtowanie skarp i zboczy oraz ich stosowne umocnienie;
- dopuszcza się inny sposób zagospodarowania mas ziemnych pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi.
- dopuszcza się do rekultywacji terenu wykorzystując masy ziemne bez zanieczyszczeń antropogenicznych, z terenu nie objętego planem.
- Wyrobiska po eksploatacji kruszywa nie mogą służyć do składowania odpadów, za wyjątkiem naturalnych mas ziemnych, powstałych w wyniku działalności górniczej, będących nadkładem nad złożem lub piaskiem odsiewkowym z uszlachetniania kruszywa.
- Ustalenia dotyczące rekultywacji terenu:
 - teren 1 PG, 2 PG po zakończeniu eksploatacji kruszywa będzie podlegać rekultywacji w rozumieniu przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
 - rekultywacja powinna być prowadzona w kierunkach: rolnym, wodnym lub leśnym;
 - likwidację wyrobisk i rekultywację terenu poeksploatacyjnego należy prowadzić na podstawie decyzji właściwego starosty, stosownie do wymagań przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
 - rekultywacja terenów poeksploatacyjnych powinna się odbywać sukcesywnie, w miarę, jak wyrobiska poeksploatacyjne będą stawały się zbędne do celów związanych z wydobywaniem kruszywa;
 - planując ukształtowanie terenu w procesie rekultywacji należy nawiązać do otaczającego krajobrazu.

Skuteczna ochrona środowiska przyrodniczego i ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko uzależnione jest od prowadzenia eksploatacji zgodnie z planem zagospodarowania złoża. Prawidłowo prowadzona gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami oraz eksploatacja urządzeń zgodnie z przepisami BHP i przeciwpożarowymi daje gwarancję prawidłowego funkcjonowania obiektu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska. Dodatkowym zabezpieczeniem przed wystąpieniem negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, w przypadku wydobywania złóż kopalin,

są odpowiednio wyszkoleni pracownicy, korzystający ze sprawnego sprzętu, w sposób poprawny i zgodny z instrukcjami go wykorzystujący.

W granicach opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz w jego najbliższym sąsiedztwie nie występują obszary Natura2000.

12. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie

Obszar opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje udokumentowane złoża kopalin „Żyrwiny II” oraz „Żyrwiny III”, dla których zostały wydane koncesje na wydobywanie. Rozpatrywanie na tym etapie rozwiązania alternatywnego może dotyczyć tylko zaniechania eksploatacji. Wariant ten mimo, że najkorzystniejszy dla środowiska przyrodniczego, jest niekorzystny społecznie i ekonomicznie. Należy zauważyć, że inwestor podjął szereg starań i zobowiązań, żeby prowadzona działalność wydobywcza odniosła jak najmniejszy negatywny skutek dla środowiska przyrodniczego. Ustalenia zawarte w Projekcie zagospodarowania złoża, Planie ruchu zakładu górniczego, Decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz jak już wspomniano we wcześniejszych rozdziałach, w ustaleniach analizowanego planu zagospodarowania przestrzennego, w sposób wystarczający chronią środowisko naturalne. Dlatego też w przypadku eksploatacji przedmiotowego złoża, nie można rozpatrywać wariantów alternatywnych.

13. Spis tabel

Tab 5.1 Wykaz jezior na terenie gminy Szypliszki	20
Tab 10.1 Matryca oddziaływań	48

14. Spis rycin

Ryc. 1.1 Granice obszaru opracowania	5
Ryc. 5.1 Lokalizacja obszaru opracowania na tle gminy Szypliszki	17
Ryc. 5.2 Rzeźba terenu w obszarze opracowania	18
Ryc. 5.3 Dane klimatyczne dla gminy Szypliszki	19
Ryc. 5.4 Teren leśny w granicach opracowania planu	23
Ryc. 6.1 Lokalizacja obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych na terenie gminy Szypliszki	28
Ryc. 6.2 Przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu w punktach pomiarowych monitoringu hałasu (2013–2015) dla wskaźnika krótkookresowego LAeqD	31
Ryc. 6.3 Przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu w punktach pomiarowych monitoringu hałasu (2013–2015) dla wskaźnika krótkookresowego LAeqN	32
Ryc. 8.1 Formy ochrony przyrody na terenie gminy Szypliszki	37
Ryc. 10.1 Krajobraz kopalniany	46